

Nr 231.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten till extra ordinarie eldaren vid statens järnvägar Peter Lorents Liljevall; given Stockholms slott den 4 april 1913.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att extra ordinarie eldaren vid statens järnvägar Peter Lorents Liljevall må från och med månaden näst efter den, då hans anställning vid statens järnvägar upphör, under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension till belopp av 980 kronor att utgå av trafikmedel.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 4 april 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte, anförde därefter:

Med anledning av en utav styrelsen för Sveriges lokomotivmannaförbund gjord framställning har järnvägsstyrelsen i skrivelse den 10 december 1912 föreslagit, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till Riksdagen om beviljande av pension åt extra ordinarie eldaren vid statens järnvägar Peter Lorents Liljevall.

Järnvägsstyrelsen har därvid meddelat följande.

Liljevall, som är född den 18 oktober 1844, antogs den 3 september 1873 såsom extra eldare och den 29 mars 1886 såsom extra ordinarie eldare vid statens järnvägar. Under åtskilliga år har Liljevall tjänstgjort såsom lokomotivförare i växlingstjänst, vilken tjänstgöring han fortfarande bestrider. Enligt vederbörande distriktsförvaltningsuttalande har Liljevall under sin långa och oförvitliga tjänstetid ej varit bestraffad samt städse på ett synnerligen förtjänstfullt sätt skött sina åligganden. Liljevalls medelavlönning för år under de fem sista

åren kan beräknas till 1,960 kronor, därav 1,524 kronor utgör arvode jämte dyrortstillägg samt återstoden milpenningar och den särskilda ersättning, som under benämningen lokomotivförarpennningar utgår med 50 öre om dagen till eldare, vilken tjänstgör såsom lokomotivförare.

Anledningen till att Liljevall icke erhållit ordinarie befattning antager järnvägsstyrelsen uteslutande hava varit, att hans ålder vid den tidpunkt, då ordinarieskap kunnat för honom ifrågasättas, överstigit 30 år. Vid ifrågavarande tid torde nämligen med större stränghet än nu hava tillämpats den i § 70 i gällande instruktion intagna regeln, att såsom villkor för erhållande av ordinarie befattning erfordras att ej vara äldre än trettio år.

Då Liljevall numera uppnått sådan levnadsålder, att han i en nära framtid torde bliva oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, anser styrelsen tiden vara inne att, på sätt förut ägt rum beträffande extra ordinarie personal, som under lång tid haft anställning vid statens järnvägar, göra framställning om beredande av pension åt Liljevall.

Beträffande pensionens belopp erinrar styrelsen, hurusom i en del av styrelsen under senare tid till Kungl. Maj:ts och Riksdagens prövning hänskjutna liknande fall tillämpats den regeln, att, därest vederbörande innehåft minst trettio tjänstår, pensionen bestämts till 50 procent av vederbörandes avlöning.

Enligt de grunder, som gälla för pensionering av ordinarie eldare, skulle emellertid vid bestämmande av pensionens belopp hänsyn icke tagas till mil- och lokomotivförarpennningar utan endast till arvodet.

Då emellertid i detta fall föreligga särskilda omständigheter och framför allt den, att Liljevall, oaktat han tjänstgjort såsom lokomotivförare, endast erhållit, förutom ovanberörda jämförelsevis obetydliga ersättning, det för eldare bestämda arvodet, samt Liljevall, därest han blivit ordinarie, skulle i egenskap av lokomotivförare kunna hava berätt sig en pension av 1,764 kronor, anser styrelsen billigt, att samtliga hans avlöningsförmåner tagas i beräkning vid bestämmande av pensionen.

Styrelsen har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till 1913 års Riksdag avlåta proposition om beviljande av en pension å 980 kronor om året till Liljevall, att utgå av trafikmedel från och med månaden näst efter den, då hans anställning vid statens järnvägar upphört.

Efter remiss har statskontoret den 4 januari 1913 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört följande.

Med hänsyn till Liljevalls väl vitsordade arbete i statens tjänst under en tid av nära 40 år och hans framskridna ålder anser statskontoret giltiga skäl föreligga att söka bereda honom pension för hans återstående livstid.

Beträffande det av järnvägsstyrelsen till 980 kronor föreslagna pensionsbeloppet — vilket beräknats efter 50 % å medeltalet av Liljevalls samtliga avlöningsförmåner under de fem sista åren — har statskontoret ansett det visserligen kunna ifrågasättas, huruvida pensionen icke rätteligen borde beräknas endast efter den del av Liljevalls avlöning, som utgår med mera stadigvarande belopp eller 1,524 kronor, i vilket fall pensionen, efter nyss nämnda beräkningsgrund, skulle uppgå till endast 762 kronor. Statskontoret har emellertid funnit sig oförhindrat att förorda det av järnvägsstyrelsen föreslagna högre beloppet såväl med hänsyn till Liljevalls långa tjänstetid som lokomotivförare, om än endast i växlingstjänst, som ock med avseende därpå, att Liljevall, om han, som genom ogynnsamma omständigheter hindrats från att vinna befordran till ordinarie eldarbefattning, innehaft dylik befattning, han skulle, jämlikt § 5 i lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den 4 juli 1910, i pension kunnat erhålla 1,160 kronor.

I anslutning till järnvägsstyrelsens förslag har statskontoret hemställt om beredande åt Liljevall av en årlig pension å 980 kronor, vilken pension statskontoret dock ansett böra utgå å allmänna indragningsstaten.

Departements-
chefen.

Av vad järnvägsstyrelsen anfört framgår, att staten under nära 40 år tagit Liljevalls arbetskraft i anspråk.

Det synes mig fördenskull skäligt, att, då han inom en nära framtid icke längre torde bliva i stånd att fullgöra sina åligganden — han har nämligen uppnått en levnadsålder av över 68 år — honom beredes ett understöd under hans återstående livstid. I enlighet med denna uppfattning hava vid åtskilliga tillfällen pensioner av Kungl. Maj:t och Riksdagen beviljats åt personer, som visserligen icke haft ordinarie anställning i statens tjänst, men under en lång följd av år pliktroget utfört arbete för statens räkning.

I fråga om pensionens belopp har järnvägsstyrelsen föreslagit och statskontoret förordat, att beloppet bestämmes till 980 kronor.

Denna pension överstiger med nära 300 kronor vad som skulle tillkomma Liljevall, om de av mig förut denna dag föreslagna bestämmelserna om pensionering av viss extra personal vid statens järnvägar

tillämpades å honom. Med hänsyn såväl till Liljevalls långa, synnerligen väl vitsordade tjänstgöring, som därtill att nyssnämnda bestämmelser för honom skulle verka särskilt ogynnsamt, anser jag mig oförhindrad att tillstyrka det av ämbetsverken föreslagna beloppet.

I likhet med vad hädanefter torde böra tillämpas såsom regel beträffande pensioner åt extra personal vid statens järnvägar synes mig nu ifrågavarande pension böra utgå av trafikmedel.

På grund av det anförda tillåter jag mig hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgiva,

att extra ordinarie eldaren vid statens järnvägar Peter Lorents Liljevall må från och med månaden näst efter den, då hans anställning vid statens järnvägar upphör, under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension till belopp av 980 kronor att utgå av trafikmedel.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Nils Ädelgren.
